

Trestní odpovědnost starostů a dalších zastupitelů

Stále více se setkáváme se skutečností, že se zastupitelé na obcích dopouštějí trestné činnosti. Otázka trestní odpovědnosti osob, spojená s jejich rozhodováním ve volených orgánech územních samosprávných celků v souvislosti s majetkem obce se dostává stále více do popředí, jak u odborné, tak především i u laické veřejnosti.

Svědčí o tom řada článků v odborném tisku i publikované reportáže. S ohledem na to, že v poslední době došlo k zahájení trestního stíhání osob i v některých více sledovaných případech (např. tzv. „kauza Opencard“ a další), tato celospolečenská diskuze zesílila, přičemž byly vznášeny až námitky proti přemíře uplatňování trestní represe ve vztahu k těmto funkcionářům, a to v některých případech až s názory, že je zde zasahováno do ústavně garantovaného práva na samosprávu.

Hospodaření obce

V návaznosti na toto aktuální téma se pak zpracovala v loňském roce další analýza materiálů (která vycházela zejména z judikatury soudů), které mělo Nejvyšší státní zastupitelství k dispozici. Materiál měl za cíl shrnout a označit limity trestní odpovědnosti osob činných ve volených orgánech územních samosprávných celků, jak vyplývá ze skutečné trestněprávní praxe a též i posouzení či spíše kvalifikovaný odhad míry a druhu takové trestné činnosti. Předmětem analýzy byly především otázky související s hospodařením obce. Hospodaření obce a nakládání s jejím majetkem je obecně jedním z klíčových otázek a současně rizikových oblastí života obce. Trestní činnost nemusí být vždy důsledek úmyslného jednání osoby, ale někdy vyplývá i z neznalostí a nedostatku informací o dané problematice. Nakládání s obecním majetkem spadá do samostatné působnosti obce jako veřejnoprávní korporace a nemusí se jednat jenom o nemovitosti.

Obec uzavírá smluvní vztahy a jedná ve vztahu ke svému majetku jako každý jiný vlastník. Limity jednání obce a jejích představitelů určují zákony, především zákon o obcích, a žádný jiný subjekt není oprávněn obci cokoli přikazovat a ani dokonce stát. Na druhou stranu příkazy zákona k určitému jednání omezují obec oproti jiným soukromým vlastníkům a jsou poměrně přísná a významná. Při nakládání s majetkem musí mít obec vždy na zřeteli základní cíl- péči o rozvoj svého území a péči o potřeby svých občanů a obecně při plnění úkolů též hájit veřejný zájem.

Mimo povinnost obce spravovat majetek účelně a hospodárně, ukládá zákon o obcích povinnost chránit majetek obce před zničením, poškozením, odcizením nebo zneužitím. Obce mají vlastně povinnost předcházet škodám tak, jak je tato povinnost zakotvena v občanském zákoníku. Obec je povinna učinit vše, co po ní lze vyžadovat, aby majetek obce nebyl ohrožen, aby nedošlo k jeho bezdůvodnému zmenšení.

Důležitost orientace v dané problematice

Je zajímavé, že podle prováděných výzkumů a statistik starostové a zastupitelé, kteří mají určité

zkušenosti, informace a dokáží se orientovat v problematice správního práva a veřejné správy, takové problémy nemají. Problémy s trestní odpovědností starostů a dalších zastupitelů se nikdy nevyskytly v obcích, kde tyto osoby získaly potřebné znalosti a zkušenosti odborným studiem v oblasti veřejné správy. Jednou ze soukromých vysokých škol, která se podrobně věnuje problematice nejen územní samosprávy ale i dalším oblastem veřejné správy a připravuje odborníky na všech stupních je soukromá vysoká škola CEVRO Institut v Praze. V letošním roce škola otevírá zcela nový bakalářský studijní program "Praxe veřejné správy", který je jedním z prvních profesních studijních programů a je akreditován až do roku 2029. Studenti získají nejen perfektní znalosti veřejné právy v ČR, eGovernmentu, ale také znalosti v oblasti digitalizace veřejné správy a krizového a bezpečnostního managementu. Vyučující jsou špičkoví odborníci z praxe, což zaručuje kvalitní výuku. V rámci studia se pak mohou studenti seznámit i s činností řady institucí, subjektů veřejné správy a jejich organizací a v neposlední řadě s možnostmi dalšího rozvoje v této oblasti. Uvedený program nabízí praxi ve vybraných institucích a úřadech a možnost získat vynikající kontakty a mimo jiné široké pracovní uplatnění. Samozřejmostí jsou stipendijní pobyty na partnerských zahraničních univerzitách, navazující magisterský program a další výhody.

Škola vedle toho pořádá pro zastupitele a starosty každoročně vzdělávací kurzy a semináře, nejen z oblasti financování a veřejných rozpočtů, práv a povinností zastupitelů, ale zabezpečuje řadu vzdělávacích kurzů zaměřených na praktické otázky a modernizaci veřejné správy.

Jednání starostů a zastupitelů, která mají eliminovat důsledky určitých právních situací, mohou být stovky a nemusí se jenom týkat hospodaření a nakládání s majetkem. Starostové by měli také umět komunikovat s občany a mít všeobecné znalosti z oblasti správního práva. O tom, že zastupitelé obecně by se měli vzdělávat, se již několikrát jednalo a napsalo mnoho článků.

O trestní odpovědnosti zastupitelů byla také zpracována Nejvyšším státním zastupitelstvím zvláštní zpráva v roce 2006, která se však týkala poněkud širšího rozsahu, než je jmenovaná analýza.

Z minulosti je též dále třeba zmínit jako další důležitý dokument vztahující se k vytyčenému problému i vydání výkladového stanoviska Nejvyššího státního zástupce k postavení pracovníků veřejnoprávních institucí jako veřejných činitelů.

Oblast veřejné správy se neustále mění a zvyšují se požadavky na jejich vykonavatele. Není žádným tajemstvím, že většina předpisů z oblasti správního práva se nevyznačuje jednoduchostí a normativní regulace i přehlednost našeho správního práva lze řadit do kategorie "složitá". Poměrně častým problémem je i to, že právní předpisy v této oblasti se často novelizují. V důsledku toho i úředníci ztrácejí mnohdy reálně přehled o tom, co mělo být změnami postiženo.

Z uvedeného vyplývá, že pokud by územní samospráva měla fungovat tak, jak má musí ti, kdo ji vykonávají mít základní předpoklady k této činnosti.

doc. JUDr. Eva Horzinková, Ph.D.

Garant oboru veřejná správa,
vysoká škola CEVRO Institut, z.ú.

doc. JUDr. Eva Horzinková, Ph.D. absolvovala právnickou fakultu UK, Je členkou rozkladové

komise MD, členkou Poradního sboru MV ke správnímu řádu. Je odborníkem na správní právo a organizaci VS. Působí jako garant oboru Veřejná správa na Vysoké škole CEVRO Institut.

Vysoká škola CEVRO Institut je soukromou vysokou školou práva, politologie, mezinárodních vztahů, ekonomie a bezpečnostních studií. Na českém vysokoškolském trhu působí více než dvanáct let. Nabízí prestižní vzdělání, individuální přístup a špičkové vyučující. Vybrat si lze z bakalářských, magisterských i postgraduálních programů. Přednáší zde elitní profesori i experti přicházející z praxe justice, veřejné správy a byznysu.

Více informací naleznete na stránkách Vysoké školy >>> [zde](#).

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Prémiový rezidenční komplex Bakers Court přináší na realitní trh komfortní bydlení s 5* službami](#)
- [ESG Simple jako praktická opora pro ESG reporting malých a středních podniků](#)
- [Digitální důkazy z webu v soudním řízení: jak doložit, co bylo online zveřejněno?](#)
- [V lednu přišel šok. Ze seznamu zmizely tisíce soudních překladatelů](#)
- [Koupě nemovitosti v Rakousku: vedlejší náklady v praxi](#)
- [Legal Innovation Day 2026: Praktické využití umělé inteligence v právní praxi](#)
- [Prémiový rezidenční komplex Bakers Court přináší na realitní trh komfortní bydlení s 5* službami](#)
- [Festival jako prestižní teambuilding](#)
- [Spojení Generali České a Právní ochrany D.A.S. přináší první výhodu: navýšení pojistného limitu na 5 milionů](#)
- [Kultura jako prestižní benefit: Proč by právní firmy měly sázet na „inteligentní zážitky“? Rozhovor s JUDr. Martinou Jankovskou](#)
- [Wolters Kluwer uvádí na český trh AI právní pracovní prostor Libra s integrovaným obsahem ASPI](#)